

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : วิทยาลัยเก่าเกลามาเมือง: พลังการมีส่วนร่วม
ของผู้สูงอายุในการขับเคลื่อนเมืองเชียงรายน่ายู่
ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จามรี พระสุนิต และคณะ
สาขาวิชา/คณะ : สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ : 2568
ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยปี : มิถุนายน พ.ศ.2568 - มิถุนายน 2569

การวิจัยและพัฒนานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์และพลังการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ 2) วิเคราะห์ตัวแบบเชิงสาเหตุการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการขับเคลื่อนเมืองเชียงรายน่ายู่จากศักยภาพของวิทยาลัยเก่าเกลามาเมือง และ 3) พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างบทบาทผู้สูงอายุในการขับเคลื่อนเมืองเชียงรายน่ายู่ยั่งยืน เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ 18 อำเภอ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณผู้สูงอายุ จำนวน 500 คน และผู้ให้ข้อมูลหลัก 50 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ตัวแบบสมการโครงสร้าง (PLS-SEM) ร่วมกับวิธีจำลองกลุ่มตัวอย่างซ้ำ (Bootstrapping) และอัตราเชิงวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.92$, $S.D. = 0.45$) ในมิติเมืองน่ายู่ พบว่า ด้านสังคมและวัฒนธรรมประสบความสำเร็จสูงสุด ($M = 4.20$, $S.D. = 0.41$) แต่ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ($M = 3.35$, $S.D. = 0.68$) ผลการทดสอบตัวแบบเชิงสาเหตุการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการขับเคลื่อนเมืองเชียงรายน่ายู่ พบว่า ปัจจัยด้านศักยภาพบุคคลและปัจจัยการสนับสนุนจากชุมชนและครอบครัว มีอิทธิพลเชิงบวกโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขับเคลื่อนเมือง ($p < 0.01$) และส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อความเป็นเมืองน่ายู่เชียงรายน่ายู่ยั่งยืน โดยตัวแบบสามารถรวมอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 64.5 ($R^2 = 0.645$) นอกจากนี้ยังพบปัญหาความทับซ้อนเชิงมนทัศน์ (HTMT > 0.85) เนื่องจากผู้สูงอายุหลอมรวมมิติตัวผู้สูงอายุ สังคม วัฒนธรรม ปากท้อง และสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืนเป็นเนื้อเดียวกัน โดยมีข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์มุ่งเน้นแนวคิด 5อ. อาชีพ อาหาร ออกกำลังกาย ออมเงิน และอาสาสมัคร โดยส่งเสริมวิทยาลัยเก่าเกลามาเมืองอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: วิทยาลัยเก่าเกลามาเมือง การมีส่วนร่วม เมืองน่ายู่ยั่งยืน เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ
แนวคิด 5อ.

ABSTRACT

Research Title:	Wise Seniors Shaping the City: The Power of Elderly Participation in Driving Livable Chiang Rai
Researcher:	Assistant Professor Jamaree Prasunin, Ph.D., et al.
Program / Faculty:	Program in Social Development, Faculty of Social Sciences
Research Funding:	Research Grant for the Fiscal Year 2025 (B.E. 2568)
Research Period:	June 2025 – June 2026

This research and development project utilized a mixed-methods research design. The objectives were to 1) Examine the situation and power of elderly participation 2) Analyze the causal model of elderly participation in driving a livable Chiang Rai from the potential of "Wise Seniors Shaping the City" and 3) Develop guidelines for strengthening the roles of older adults in driving a sustainable livable city. Data were collected across 18 districts, comprising a quantitative sample of 500 older adults and 50 key informants. Data analysis was performed using descriptive statistics, Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) combined with the Bootstrapping method, and qualitative content analysis.

The results revealed that, overall, the older adults demonstrated a high level of participation ($M = 3.92$, $S.D. = 0.45$). Regarding the livable city dimensions, the social and cultural domain achieved the highest level of success ($M = 4.20$, $S.D. = 0.41$). Conversely, the sustainable physical environment domain scored the lowest ($M = 3.35$, $S.D. = 0.68$), reflecting an urgent need for infrastructure development. The testing of the causal model indicated that personal potential and community/family support factors exerted a direct positive influence on urban drive participation ($p < 0.01$), and indirectly influenced a sustainable livable Chiang Rai. Collectively, the model explained 64.5% of the variance ($R^2 = 0.645$). Furthermore, conceptual overlap issues were identified ($HTMT > 0.85$), as local seniors integrated elderly capacity, society, culture, livelihoods, and sustainable environments into an indivisible whole. Strategic recommendations highlight the "5Oo" concept—covering Occupation, food security, Exercise, Financial security, and Volunteering—to concretely empower wise seniors in shaping their city.

Keywords: Wise Seniors Shaping the City, Participation, Sustainable Livable City, Age-Friendly Cities, and 5 Oo Concept